СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 299. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 24. грудня, 1924.

VOL. XXXII. No. 299. Jersey City, N. J., Wednesday, December 24, 1924. THREE CENTS

Стейтова Федерація Праці знова проти прогибіції.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 22. грудня. — Виконавчий комітет Федерації Праці нюйорського стейту предложив стейтовому ґубернаторови Ал. Смитови петицію від сеї організації, в якій проситься ґубернатора вжити свого впливу та недопустити до ухвалення нового закона про виконування прогибіційного закона. Петиція заявляється за пивом і легким вином.

ЖОВНІРИ ВМІШАНІ В БУТЛЕҐЕРСЬКІ ЗАГОВОРИ.

ТРОЙ, Ню Йорк, 22. грудня. — Окружний прокуратор підозріває трох жовнірів стейтового війска за змову з бутлеґерами про пачковання горівки. Підозрілих задержано в касарни.

ВУГЛЕВІ РОБІТНИКИ ЗА ПРОДОВЖЕННЄМ СТРАЙКУ.

СКРЕНТОН, Па., 22. грудня. — Майнери Пенсилвенійської Компанії відкинули пропозицію окружного майнерського відділу та рішили далі вести страйк.

Провідник юнії говорив до робітників в Олифант Лейбер Лайсіум та просив їх вертати до праці. Робітники заявилися проти повороту, хоча формального голосовання не було.

ЧИСЛО СЛУЧАЇВ ТИФУ ЗМЕНЧУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 22. грудня. — Після звіту нюйорського міського уряду здоровля, число нових випадків тифу зменчується.

Нині записано нових случаїв сеї недуги всего 9. Разом всіх случаїв у місті є тепер коло 400.

НЕ АМЕРИКАНІЗУЮТЬСЯ.

БОСТОН, 22. грудня. — Місцева ґазета „Повст" помістила лист Чарлза Елиота, бувшого президента Гарвардського університету, в котрім автор виступає з думкою, що іміґранти айриського та жидівського походження стають з часом вірними горожанами сього краю, але не стають справдішними Американцями, себто такими, як горожани англійської крови.

Сю саму думку він, очевидно, примінює тим більше до іміґрантів других народів.

ФРАНЦУСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТ ДАЛІ СВОЄ ПРО ФРАНЦУСЬКІ ДОВГИ.

ВАШИНҐТОН, 22. грудня. — Жісеран, французький дипльомат, знов виступав тут з публичним відчитом про те, що Франція не може зараз заплатити своїх военних довгів та що Америка мусить її ждати.

ХОЧУТЬ ПОКІНЧИТИ З ПРОТЕКЦІЯМИ.

ВАШИНҐТОН, 22. грудня. — Ходять чутки, що президент Кулидж хоче закинути звичай, після котрого президент все питався провідників сенату, кілько разів іменував якогось урядника.

БАНК ПРОДАЄ СВОЇ ШЕРИ РОБІТНИКАМ.

НЮ ЙОРК, 22. грудня. — Нешенел Сити Бенк рішився продавати свої шери серед своїх робітників.

Іх має їх 8,000. Шери, котрі продаються по 410 долярів, банк продає своїм робітникам по 275 долярів. В той спосіб банк дає своїм робітникам різдвяний дарунок.

ЦЕРКВИ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК, 22. грудня. — Ю. Л. Ледус, звісний під іменем Мр. Зіро, котрий опікується безробітними та бездомними в місті Ню Йорку, постарався примістити свою „армію безробітних" в місцевих церквах. Лишень кілька церков згодилося на просьбу Ледуса.

СМЕРТЬ ЛЕТУНА В СЛУЖБІ.

ШИКАҐО, 22. грудня. — Кларенс О. Гидберт, почтовий летун, погиб тут нині, коли серед страшної бурі попсулася йому машина, а відтак ще й не дописала парашута.

Коли летун побачив, що машина не йде, він кинувся з літака з парашутою на плечах. (Парашута — се немовби парасоля, котру летун привязує собі до тіла, а котра отвирається, як летун починає падати, та в той спосіб ослаблює скорість упадку). Парашута, видно, не отворилася, і летун забився.

ПІЙМАЛИ ЗА ТИСЯЧАМИ МИЛЬ.

КАЛҐАРІ, Алберта, Канада, 22. грудня. — Тут арештовано нині на домагання нюйорської поліції Вілієма Армстронґа, котрий видавав себе тут за Вілієма Андру, а котрого обжаловують в Ню Йорку за спроневіренне з каси Ню Йорк Лайф Іншуренс Ко. 12,000 долярів.

УРЯД ПОЧИНАЄ БОРОТЬБУ ПРОТИ КУРЯЧОЇ НЕДУГИ.

ВАШИНҐТОН, 22. грудня. — Уряд, котрому конґрес визначив 100,000 долярів на боротьбу проти курячої недуги, вже почав сю боротьбу з того, що став розсліджувати, як далеко недуга поширилася і де треба найскорше звернути лікарську працю.

ЖІНКА ХОЧЕ МІСЦЕ ПО МУЖУ.

САН ФРАНЦИСКО, Каліфорнія, 22. грудня. — О становище конґресового посла недавно помершого Ю. Кана думає старатися вдова по ньому.

ЖАРТ КОШТУВАВ ЙОГО 80 ДНІВ.

НЮ ЙОРК, 22. грудня.— За нарушенне приписів про автомобілеву їзду вулицями міста ставав тут нині Джан Меловн. Коли поліційний суддя спитав його, де його лайсенс на їзду, він відповів: „Дома, на фортепяні".

Суддя на се приказав полісменови, що його привів: „Ідіть до його дому та принесіть його лайсенс з його фортепяну".

Тоді обжалований каже: „Пане суддьо. Я лишень жартував собі. Лайсенсу я не маю".

„За жарти зі судом" каже суддя, „належиться вам 80 днів арешту. Додайте се до своєї кари за їзду без лайсенсу, котра приносить 10 днів арешту".

УРЯД БАЧИТЬ НАСЛІДКИ СВОЄЇ ВІДРУБНОСТИ.

Вашинґтон 22. грудня — Американські урядники вже добачують, що наслідком відокремішної політики американського уряду Злучені Держави потратили богато прав супроти Німеччини.

СПАДОК ПО ҐОМПЕРСІ.

Вашинґтон, 22. грудня. — Після звіту предложеного в місцевому суді, Самуель Ґомперс покійний голова Американської Федерації Праці, лишив маєток 30.000 долярів.

Після послідного тестаменту покійного лишень частина маєтку має піти на його вдову. Невдоволена з того вдова відгрожується процесом.

ПОЛЬЩА В СТРАХУ ПРЕД НОВОЮ РОСІЙСЬКОЮ ІММІҐРАЦІЄЮ.

Варшавські політичні круги обговорюють справу сподіваного нового нового напливу російських еміґрантів з Чехословаччини, яка стоїть на передодні признання совітського уряду. Загально вважають таку можливість небажаною для польських державних інтересів.

ЗІВЯЛІ ЛАВРИ ҐЕН. ЛЮДЕНДОРФА.

Берлінські часописи оголошують сензаційні ревеляції про стратеґічну діяльність ґен. Людендорфа. Довідуємося з них, що автор стратеґічного пляну славного бою під Танненберґом, якого успіх приписувано до тепер Людендорфові, був ґен. Гофман. Таким чином в парі з ліквідацією Людендорфа-політика, ліквідується й леґенда про Людендорфа стратеґа.

.. РОЗМОВА НА ПОЛІЦІЇ ..

Дня 29. м.м. завізвала поліція у Львові адвоката др. Льва Ганкевича, щоби йому заказати викладати на львівському університеті. А коли цей заявив, що на жаль не викладає, пан комісар сказав між иншими: Так ми знаємо, що ваша молодіж дуже пильно вчиться, але вона це робить на злість нам... Більш. менш подібну розмову на поліції мав. мецен. др. Макс. Левицький.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

КАЛЄНДАР У. Н. СОЮЗА НА РІК 1925

ЦІНА - - - - - 50 ЦНТ.

КАЛЄНДАР ТОВ. ПРОСВІТИ ЗІ ЛЬВОВА - - - - 75 Ц.

СТІННИЙ КАЛЄНДАР . . . 30 Ц.

(З портретом Ів. Франка, Драгоманова і з памятником Богдана Хмельницького у Київі, з українськими вишивками).

ЗАМОВЛЕНЯ СЛАТИ ДО:

SVOBODA
83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

ВІЧЕ В УГНОВІ.

Дня 14. жовтня 1924 відбулося в Угнові віче в шкільно-просвітних справах на якім населення Угнівщини мало честь повитати поруч референта п. інсп. Ліщинського також сенатора і голову Укр. Парляментарної репрезентації п. М. Черкавського. Народ зібрався дуже чисельно. П. сенатор представив діяльність Укр. Парляментарної Репрезентації у Варшаві та зазначив, що вона заступає інтереси всього українського народу, що найшовся в межах Польщі.

З дуже великим захопленням вислухали зібрані преґарної, річевої промови сенатора. Зацікавлення було тим більше, що вже від ряду літ населення Угнівщини не чуло живого слова з прилюдної трибуни.

Потім виголосив інсп. Ліщинський реферат в шкільних справах..

Покріплені на духу опустили вічевики салю з національною піснею на устах.

ГАРЕМ НА УКРАЇНІ.

Ґуберніяльна прокуратура в Миколаєві почала слідство проти голови сільської ради в Великих Конюхах. Мате за те, що він завів собі гарем з 19 жінок.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ЗАҐОВІР НА БАЛКАНІ.

Білгородська „Політіка" звідомляє з Відня, що в тамошнім радянськім посольстві викрадено важні документи про переговори Радіча з III. інтернаціоналом. Ходило про введення рад. устрою в Юґославії, відірвання Хорватії і про введенне загального замішання в середущій Европі. В звязи з заявою Радіча, що Москва підпоможе морально й матеріяльно проти югославянського уряду, уряд сей приготовляє протест до Москви.

РОЗСТРІЛ В НОВОҐРУДКУ.

Дня 28. м.м. відбувся в Новоґрудку доразовий суд над селянами, з Рубіжа, Йосифом Шаблицею і Константином Боровським, які вбили Жида Чорного. Обох засуджено на смерть через розстріляння. Президент Войцеховскі не скористав з прислугуйчого йому права ласки, супроти чого розстріляно обох.

НА ПОРОЗІ ХАТИ.

Дня 25. м. м. в ночі зявилося на подвірю Катерини Ступчинської в Немирові трох незнаних людей. Ступчинська вислала свою дочку Марію поглянути, хто зайшов на подвіря. В той одначе момент грянув стріл і нещасна дівчина впала трупом на порозі. Убійники пропали в пітьмі ночі а поліція станула перед загадкою, яку поки що безуспішно старається розвязати.

ІМ НЕ СПІШНО.

Дня 13 листопада ц. р. відбулася апеляційна розправа в Люблині від присуду Окружного Карного Суду в Ковлі, яким засуджено Анну Жешко за приналежність до УСДП на 4 (чотири) роки. Розправу ту відкладено з сеї причини, що суд першої інстанції „забув" прислати частину найважнійших актів. Дарма, що оборонець др. Лев Ганкевич прохав, як найскорше визначити нову розправу — бо перша не могла відбутися з вину суду, а обвинувачена сидить майже вже два роки в тюрмі— розправу назначено аж на 13 січня 1923 року.

Відкладають плян Бенеша і всесвітню розоружну конференцію.

ЛОНДОН, 22. грудня. — Британський міністер закордонних справ Остен Чемберлейн предложить плян Бенеша до розгляду і приняття на недалекій імперіяльній конференції всіх доміній Великої Британії, яку британське правительство скличе в сих днях.

Він також предложить плян склицання „всесвітної розоружної конференції".

Звідомленне про се, як конференція доміній прийме оба пляни Чемберлейн подасть на Раді Ліґи Народів, що має бути в березні (марті), 1925, в Женеві.

З уваги на відкладенне згоди Великої Британії на противоенний плян і розоружну конференцію, ся конференція по всякій імовірности вже не буде в червні але аж в жовтні 1925 року.

ВЕРСАЙСЬКИЙ МИР ДЛЯ ПАРАДИ.

ПАРИЖ, 22. грудня. — По постанові версайського мирового договору аліянти мають забрати свої окупаційні війска з німецького міста Кельн і околиці дня 10-ого січня, 1925. Одначе Французи сьому противляться, бо кажуть, що Німеччина не придержується зобовязань, але далі безупинно озброюється і готовиться до війни.

АНҐЛІЯ УСТУПАЄ ФРАНЦУСЬКОМУ ДОМАГАННЮ.

ЛОНДОН, 22. грудня. — Британські урядовці кажуть, що Анґлія готова згодитись на домаганнє Франції і оставити ще якийсь час своє окупаційне війско в Кельн. Анґлійське правительство хоче сим робом помогти французькому премієрови Ерріотови в його трудному положенню.

СЕРБІЯ НЕСПОКІЙНА.

ПАРИЖ, 22. грудня. — Сюди прибув нині сербський міністер заграничних справ Нінчіч.

Він був на послуханню у хорого французького премієра Ерріота і говорив з ним про заключенне оборонного договору між Францією та Сербією, про який вже й давнійше дебатовано ще за премієрства Пуанкаре.

По розмові з Ерріотом він негайно відїхав домів, не подавши навіть жадного звідомлення до преси.

МУССОЛІНІ ПЕРЕД УСТУПЛЕННЄМ.

РИМ, 22. грудня. — Італійський премієр Муссоліні заявив, щоб успокоїти опозицію, що годиться на новий закон виборців до парляменту.

Він се хоче заявити і парляментови, котрий збереться дня 6-ого січня, 1925. По новому законі спосіб виборів був би подібний до способу виборів в Анґлії. Се були-б ліберальні вибори. Округи були-б визначені по числі населення. Всіх посольських місць було-б 560.

Ся заява Муссолінія подобалась навіть його противникам. Опозиція каже, що фашісти при тих виборах розібються і вона прийде до власти.

Вона навіть вже видвиґає своїх кандидатів на становище нового премієра Італії, а саме: Джоліттія, Саляндру й Орлянда.

ЗИТА ОГОЛОШУЄ СИНА КОРОЛЕМ УГОРЩИНИ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 22. грудня. — Жінка покійного австрійського цісаря і угорського короля, Зита написала лист до ґрафа Алберта Аппонія, провідника мадярських монархістів, в якому дякує всім Мадярам, котрі прислали їй і її найстаршому синови Оттови різдвяні дарунки.

Вона в листі виразно називає Отта королем Угорщини і каже, що він вірить, що скоро обєднається з угорським народом.

Мадярські монархісти кажуть, що сотки тисяч Мадярів вижидає нетерпеливо тої хвилі, коли Отто прибуде до Будапешту на білому коні.

Отто Габсбурґ має тепер 11 літ і живе з мамою Зитою в Еспанії.

ҐРЕЦІЯ НА БОЦІ.

ЛОНДОН, 22. грудня. — Ґрецьке правительство повідомило Анґлію, що воно Ґреція не буде мішатись до альбансько-сербського спору.

СЕРБІЯ И АЛЬБАНІЯ.

БІЛГОРОД, столиця Сербії, 21. грудня. — Сербський уряд відкинув ноту альбанського правительства, в якій се протестувало проти участи Сербії в революті в Альбанії.

Сербський уряд вважає, що ся нота безосновна й неоправдана.

АҐІТАЦІЯ ПРОТИ ТРОЦЬКОГО.

МОСКВА, 20. грудня. — По висланню Троцького на Крим большевицький уряд і російська комуністична партія зачали дуже остру аґітацію проти Троцького, представляючи його найбільшим шкідником партії.

МОСКАЛІ ПАЛЯТЬ.

РЕВАЛЬ, столиця Естонії, 21. грудня. — Російські комуністи підпалили тутешню зелізничу стацію. Підчас пожежі було кілька малих експльозій, в яких згинув один жовнір.

ПРОТИ АВТОМОБІЛІВ.

ПАРИЖ, 21. грудня. — Парижани невдоволені з галасу і диму, який наносять автомобілі на улицях французької столиці.

Вони протестують проти наїзду автомобілів і домагаються „спокою і вільного воздуха".

1894-1924

Ювилейна Кампанія

ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА

МУЩИН, ЖЕНЩИН, ХЛОПЦІВ, ДІВЧАТ І ДІТИЙ ВІД 1-ГО РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

НА ОБОЗПЕЧЕННЄ ВІД $100 ДО $2.000 ПРИЙМАЄТЬСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

$1,200,000,00

НАЙПЕВНІЙША І НАЙСКОРША ВИПЛАТА ЗАПОМОГ НА СЛУЧАЙ ТЯЖКОЇ НЕДУГИ, КАЛІЦТВА АБО СМЕРТИ

Приєднуйте Нових Членів!

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Гол. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ СЛОВОМ А ДІЛОМ

З приводу ювилейної кампанії Українського Народного Союза пише межи инчими гр. Теодор Аґрес, секретар відділу 267. у Вестбурі, на Лонґ Айленді, в стейті Ню Йорку:

„З причини, що наш відділ 267 відложив річні збори, то я висилаю тілько розмет за членів щоб було не за пізно Вам з рахунками а решта друків вишлеться по річних зборах.

Щодо нашого ювилею, то просимо продовжити кампанію хоч ще на один місяць. Я самий хочу доконче відсвяткувати ювилей нашої дорогої орґанізації, а до того часу я не мав нагоди через мої домашні і позадомашні троблі, що тягнуться вже більше як місяць. Наперед мого брата побив трок, як я Вам про се писав. Відтак згинула мені корова, дальше той бос, в котрого я працюю: як ми перевозили машину до мішання цементу, на дорозі надіґнався трок, вдарив в машину, поломив її на кусні, а чоловік, котрий тягнув машину кіньми, дістав такі побої, що за 12 годин помер. Нині його похорон і мені треба бути, бо небіщик поміг мені нераз в моїй домашній роботі".

„Що до лісти нових кандидатів, то я прошу мене не залічувати, бо я не хочу хвалитися словами, але ділами".

В сьому листі є кілька точок, які треба підчеркнути.

Наперед справа побиття його брата. Вона показує, нащо потреба запомогової орґанізації. Про неї сей самий дописуватель писав до Уряду:

„Іван Аґрес, вертаючи дня 8. падолиста сього року по денній роботі домів, був коло 6 години вечером побитий троком так тяжко, що й до нині, до 1. грудня, ще притомности не відзискав. Він находиться у шпитали. Він має жінку й троє діточок, а з них найстарша дівчина має всего 12 літ. Всі гроші, які він запрацював, заплатив на гавз, а на життя гадав, що запрацює. Сталося інакше і жена нині з діточками має тільки помочи, що з Товариства".

Се немовби пригадка кождому на велику потребу належати до запомогової орґанізації.

Піднести теж треба слова дописувателя про його бажанне причинитися до зросту Українського Народного Союза. Відомо, ніхто його не стане винувати за те, що один клопіт за другим йому не дає сповнити його горячого бажання зробити прислугу Союзови в його ювилейну кампанію. Член, що не хоче хвалитися словами, але жде, поки буде міг похвалитися ділами, такий член певно зробить своє діло для громадської справи.

Колиб в Українськім Народнім Союзі було богато таких членів, які не хваляться словами, але ділами, тоді Союз розвивавбися ще краще, як він розвивається. До сего ми всі мусимо стреміти.

„СЕЛЬКОРИ" І „РОБКОРИ"

(ЩО РОБЛЯТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ „СЕЛЬСЬКІ КОРЕСПОНДЕНТИ" І „РОБІТНИЧІ КОРЕСПОНДЕНТИ" НА УКРАЇНІ).

Що уявляють „селькори" та за що їх ненавидить населенне, а часто жорстоко розправляється з ними, хай свідчить отся допись в комуністичній ґазеті.

„Селькор" „товариш" у нас голова і члени „сельради" нічого не роблять, а тільки випивають. Одного разу голова і майже половина членів „сельради" два дні готувались до випивки. Я про те дізнався і пійшов увечері зі свідками під хату до „сельради". Бачимо випивають; я гукнув їм під вікно, що пийте, будете ви й на ґазеті пити. Голова вийшов до мене, став прохати, щоб я ішов до хати, я до хати не пійшов, а пійшов статтю писати"...

Таке підглядуванне попід вікна в доношицьких цілях викликало у розпияченого голови ради невдоволенне і погрози і „селькор" запитує вкінці редакцію, як йому справиться з головою „сельради", бо він „хлопець ще молодий і добре не знає".

„Більшовик", передруковуючи сей лис, „селькора" Кузеного, замісць порадити молодому хлопцеви, щоб він себе не паскудив і по ночах попід чужі вікна не заглядав, жадає „уваги селькорови"; апелює до суспільности, щоб вона створила пригідні обставини для „селькоровських" підглядувань попід вікна, а про оборону їх подбає вже, мовляв, партія і радянська влада.

АДРЕСА ОБЄДНАННЯ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Туди посилайте свій народній податок!

Посилайте негайно і питайте всіх знакомих Українців, чи сповнили вже сей свій обовязок, чи заплатили національний [illegible]

ПРО ТИХ, ЩО НЕ СХОТІЛИ БУТИ САМІ СОБОЮ

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

[illegible]

Сербський „Шваба".

Кілька часу тому в сербській столиці Білгороді помер старий ґенерал Юридич. Похорон був незвичайно пишний. Попереду їхав ескадрон королівської ґвардії, за ним ішла військова музика, далі маршерував відділ другого пішого полку, за ним виступав верховий кінь померщого ґенерала, накритий чорною попоною, а там шестеро старшин з відзнаками покійного, духовенство, положена на станок від гармати труна, знова старшини з шапкою та шаблею покійного, родичі, горожане, знова піхота й нарешті ескадрон артилєрії.

Кого це так пишно ховали й кому віддавано таку високу честь? Померший ґенерал не був уродженим Сербом, ані Хорватом, ані Чорногорцем, ані навіть славянином. Він був з походження **Німець,** називався колись **Пауль Штурм.** У молодих літах він перейшов на сербську службу, вирікся свого німецького роду, прибрав собі призвище „Юричич". Але Серби йому не забули його німецького походження й разураз називали його або „Шваба" або „Штурма", тільки додавали до цього маленьке слівце „наш":

— Наш Шваба. Наш Штурма.

Щоб зробити „нашим Швабою" й „нашим Штурмою", щоб заслужити собі такий похорон, колишній німецький офіцер мусів ґрунтовно вирікатись своеї минувшини. Він це й зробив, хоч і трудно сказати, які міркування його до цього спонукнули. Ненавидіти свій рідний нарід він не мав за що, почуваючи себе в особливім довгу перед Сербами він не мав підстави, матеріяльних виґод він ніяких не шукав, бо помер бідним, а кохання тут також ледви чи відограло яку ролю. Але так вже обставини склались, що з німецького Пауля Штурма зробився сербський патріот ґенерал Юридич.

Цей цікавий „перекиньчик" народився р. 1848 у Бистриці коло Ґерліца, в німецькім Шлеску. Скінчив у Бреславі військову школу, брав участь у німецько-французькій війні 1870-71 р., заслужив високу відзнаку. Коли р. 1876 Серби повстали проти турецького панування, 28-літній Пауль Штурм взяв відпустку від німецької армії, подався на Балкан і став на чолі добровольців, що зібрались понад Дриною. З ними він перебув цілу війну й потім вже залишився в Сербії назавжди.

Чим більше зростала сербська армія, на початку така маленька, тим вище підносився бувший німецький офіцер Пауль Штурм, а нині вже сербський військовий достойник Павло Юридич. У війні 1885-86 р. проти Болгарії Юридич був командантом 6 полку. Серби були тяжко розбиті при Сливниці, але нарід вже стільки мав довірря до „нашого Шваби", що нікому не прийшло в голову обвинувачувати його в якімсь умиснім недбальстві чи зраді „Штурма" згодом показав, що він уміє бути вдячним за таке довірре.

Підчас першої балканської війни 1912 р. Юридич вже був повним ґенералом, адютантом короля й канцлером. Битва при Куманові відбулась під його командою й випала щасливо для Сербів. Турки мусіли податись назад, а Юридич погнався за ними, дійшов до Монастиря, потім пройшов Залізні Ворота, Салоніки, Скутарі та Адріянополь.

Друга балканська війна випала вже не так щасливо для Сербів; відома 9-денна битва на Овчім полі, якою командував Юридич, скінчилась загибіллю 30% сербського війська й мало не цілковитим його знищенням. Але знов ніхто не посмів нарікати на „Швабу": проти капризів военного щастя нічого не вдієш!

Тяжкі часи настали для Юридича, коли вибухнула світова війна. Уроджений Німець мусів воювати проти Німців! Але він почував себе Сербом, і Серби вважали його своїм. На початку війни він командував третьою сербською армією, яка приняла на себе перші австрійські удари. Потім прийшов Макензен, почався загальний відступ сербських недобитків через Албанію й Корфу аж до Салонік. „Шваба" ввесь час ішов при боці короля Петра, терпів те саме, що терпіло військо, й нарешті дочекався урочистого вступу у Білгород на чолі переможного сербського війська й при боці того самого короля Петра.

Коли ховали „Швабу", до церкви прийшов молодий король Олександер. „Я ніколи не забуду, чиєю дружиною ви були", — сказав він до вдови померщого ґенерала. Ніколи не забуде й сербський нарід, чим заслужився перед ним отой „Шваба".

* * *

Цей сербський „Шваба" також належить у нашу ґалерію людей, що не схотіли бути самі собою, не схотіли залишитись тим, чим народились.

У відношенню до своїх власних народів ці люде без сумніву повинні вважатись доступниками, ренеґатами, зрадниками. Вони обікрали свої народи на суму своїх особистих сил і здібностей.

Инша оцінка буде цим людям, коли поглянути на справу зі становища тих народів, **до яких** вони прийшли. Звичайна річ, що таке добро, як наш Е. М. або куплетист Убейко або ґрафиня Шенборн, не мають великої цінности ані для свого бувшого народу, ані для того народу, до якого вони прийшли. Але такі одиниці, як Медем, Рильке чи Юридич, безперечно **збогачують** той нарід, до якого вони приходять. І для цих народів такі перекиньчики вже не зрадники, не ренеґати, а цінні придбання.

А зрештою, як би ми не оцінювали це явище, воно все-одно від цього не зникне. Скільки б одна нація не відгорожувалась од другої, окремої одиниці все будуть проломлювати свій внутрішній національний фронт і шукатимуть собі нової батьківщини, нового національного оточення.

Прага, 26. падолиста.

Радянин.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1925 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що вже вислано календарі на адресу пп. секретарів для слідуючих відділів:

Відділ: 78, 96 (2 п.), 104, 136 (2 п.), 239, 288, 296, 365, 370.

Повисше вимінені посилки зістали вислані почтою дня 23. грудня. Котрий би з висше згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адмін. „Свободи".

Для слідуючих відділів вислано календарі експресом: від. 50, 56 (2 п.), 75, 80, 100, 103, 108, 139, 146, 251 (2 п.), 292 (2 п.).

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

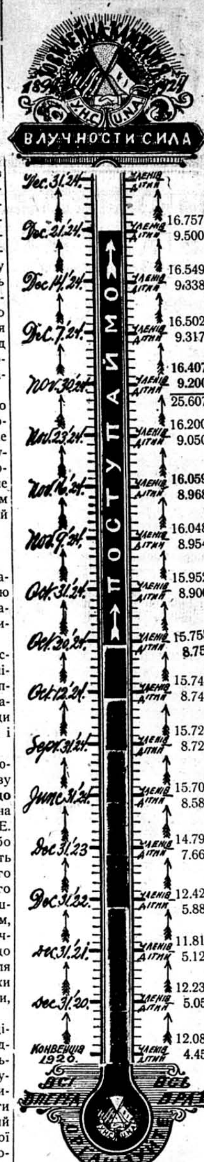
У виданню Свободи з понеділка, 22-ого с. м., у вступній статті п. з. Перед зміною в Росії, була помилка наприкінці ізза переставлення двох рядків.

Сей уступ правильно мав звучати: По правді і справедливости крайного комунстаі Українця дуже богато **лучить** і єднає з крайним консерватистом Українцем, таксамо богато, як богато кождого Українця **ділить** від кождого Москаля і кождого Поляка.

Тому всі поневолені Укаїнрці повинні між собою єднатись і лучитись проти всіх пануючих Москалів і Поляків.

Вони ще можуть лучитися з поневоленими Білорусинами, Литовцями, Грузинами, Вірменами, і другими.

НІХТО НЕ ЗНАЄ ГОДИНИ СМЕРТИ АБО НЕЩАСТЯ СВОГО. ОБЕЗПЕЧІТЬ СЕБЕ І СВОЮ РОДИНУ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

В повисшій шпальті офіціяльного орґану У. Н. Союза, підчас теперішної „ювилейної кампанії" рекордовий департамент Українського Нар. Союза виказує поступ кампанії і зріст членів орґанізації в формі термометра.

В надії, що Вп. Члени і Членкині будуть старатися, щоби рівнобіжно з датами підносилося і число обезпечених то є членів і дітий приєднаних до орґанізації підчас сеї ювилейної кампанії, кличемо всіх до вспільної орґанізаційної праці. до приєднування нових членів після розісланих до відділів інформацій.

І. Каштанюк
рекордовий секретар.

ПОДЯКА.

Я низше підписана членкиня Товариства Івана Франка, відділ 92 Укр. Нар. Союза, складаю сердечну подяку головному урядови Укр. Нар. Союза за таку щиру і скору запомогу, яку дано мені з фонду бідних в сумі 50.00 долярів.

Рівночасно з тим бажаю як найлучшого розвою нашій Орґанізації, Укр. Нар. Союзови, а урядови найліпших успіхів у його щирій праці. При сьому взиваю всіх, щоби ставали в ряди нашої славної Орґанізації, та щоби других приводили, бо наш Укр. Нар. Союз стає в допомозі як найскорше і найщирійше.

Агафія Олещук.
Портленд, Ореґон.

ЮВИЛЕЙНА КАМПАНІЯ У. Н. СОЮЗА.

ЗОРҐАНІЗУВАЛИ НОВИХ ЧЛЕНІВ:
в грудни 1924.
(Продовженне).

В. 3. Нагірний Олекса 1-го.
В. 5. Олійник Нестор 2-ох.
В. 64. Сас Михайло 2-ох.
В. 74. Булій Дмитро 2-ох.
В. 75. Зданкевич Олекса 1-го.
В. 76. Лисак Олекса 2-ох
В. 80. Грицак Теодор 1-го.
В. 87. Максимик Василь 1-го.
В. 94. Чайковський Іван 2-ох, Курочка Онуфрій 1-го, Морозовський 1-го.
В. 96. Лацик Матвій 1-го.
В. 98. Чорній Іван 1-го.
В. 105. Белюх Василь 2-ох.
В. 107. Мудрий Йосиф 1-го, Матейчук Іван 1-го.
В. 108. Віркійовський Франко 2-ох.
В. 110. оЧрній Теодор 2-ох.
В. 128. Каршен Володимир 1-го.
В. 136. Сус Йосиф 2-ох.
В. 147. Мельничук Стефан 1-го.
В. 164. Піціль Михайло 1-го, Ґрещух Василь 1-го.
В. 168. **Космина Григорій 3-ох.**
В. 179. Паращак Михайло 1-го.
В. 182. Лещишин Дмитро 1-го.
В. 207. Тимкович Теодор 1-го.
В. 211. Тіцький Олекса 1-го.
В. 212. Шелева Анна 1-го, Минальки Тереса 1-го.
В. 217. **Лещишин Василь 7-ох.**
В. 230. Гармич Іван 2-ох.
В. 236. Багнюк Андрій 1-го.
В. 249. Войтович Пелягія 1-го.
В. 277. Курило Олекса 2-ох.
В. 280. Захарук Василь 2-ох.
В. 288. **Могильський Василь 5-ох.**
В. 292. Кізель Петро 1-го.
В. 299. Сидорович Ів. 2-ох, Пришлівський М. 1-го.
В. 301. Савіцький Ілія 1-го.
В. 303. Байтс Катерина 1-го.
В. 306. Моссора Василь 1-го.
В. 309. Кінаш Ева 2-ох, Федусь Юрій 1-го.
В. 317. Осухівський Віктор 1-го.
В. 320. Приймак Йосиф 2-ох, Димський Юліян 1-го.
В. 321. Савчин Дмитро 2-ох, Конів Федьо 1-го.
В. 323. Яремко Дмитро 1-го.
В. 336. Кісіль Григорій 2-ох.
В. 338. Янковський Франко 1-го.
В. 347. Годяк Йосиф 1-го.
В. 351. Гупайло Михайло 1-го.
В. 364. Бурко Михайло 2-ох.
В. 367 Антонів Михайло 1-го.

(Дальше буде).

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЗЇЗД РОБІТНИЦЬ І СЕЛЯНОК.

В днях 10 і 11. падолиста ц. р. відбувся в Харкові Всеукраїнський зїзд робітниць і селянок. Референтка Ніколаєва підкреслила, що відсоток жіноцтва втягненого до радянської праці є дуже незначний. По Україні цей відсоток ще нищий. По сільських радах у 22 р. з числа членів 2.778 було тільки 2,1 прц. жінок, у 23 р. число членів сільрад зросло до 12.241, але відсоток жінок збільшився тільки до 5,9 прц. По районних виконавчих комітетах України у 1922 р. було тільки 7 жінок у 23—24 р. число їх збільшилося до 40. По ґуберніяльних Виконкомах у 22 р. було 2 жінки а нині їх 12. Всі ці цифри доказують, що участь жінки в громадських справах на Україні зникаючо мала Селянка становить приблизно 51 прц. всього населення України а участь її у передвиборчій кампанії так, якби ніяка. Далі виголосив на зїзді реферат п. Ветошкин на тему: „Роля кооперації в справі поліпшення побиту робітниць та селянок". Накінець народній комісар судівництва УСРР. Скрипник виголосив реферат на тему: „Родина й шлюб в радянській державі". Він став на становищі, що жовтнева революція визволила жінку не лише економічно, політично і правово, ало що найважнійше побутово. Закони С. Р. С. Р. щодо родиного і шлюбного права, поперше забезпечують рівноправність жінки й чоловіка в родині, забезпечують вільну громадську діяльність обом сторонам, а також забезпечують дітей на час розводу чи залишення жінки чоловіком. Шлюб у пролетарській державі це — на думку Скрипника — трудова умова а в капіталістичній лише маєткова. визволення жінки з поневолення забобонами родинного життя — ось завдання, яке ставить перед собою радянське законодавство. Нині — кінчав Скрипник — виробляється родинний кодекс УСРР, в якому будуть передбачені всі взаємновідносини жінки з чоловіком, маєткове право, дитяче право та инші питання.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів як місцевих так і заграничних, що річний мітинґ відбудесь дня 26. грудня. Проситься членів, щоб усі явилися на той мітинґ і вирівнали свої вкладки, щоби контрольна комісія могла прийти до порядку з обрахунком книжок фінансових. Дальше проситься членів, щоби, котрий член має якого свого краяна або знакомого, котрий ще не стоїть у жадній орґанізації, най приведе на той мітинґ де будесь принимати без вступного. — Лев Бачинський, пр.; С. Ґотра, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє, що річний мітинґ відбудесь о 1-ій годині попол. в неділю, 28. грудня в гали церковній, під ч. 430 — 7-ма улиця. Буде справозданє урядників і вибір нового уряду на рік 1925. Неявившийся член буде суспендований з Братства. — І. Макута, предс.; М. Камінський, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, повідомляє, що річний мітинґ відбудесь о 1. годині попол. в неділю, 28. грудня, в Народнім Домі. Буде справозданє з цілого року і вибір нового уряду на рік 1925. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник $1.00. — А. Кучапський, предс.; М. Біян, секр.

ПАТЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться о першій год. попол., в неділю 28. грудня в гали церковній на Делавар Еве. Кождий член має прийти на сей мітинґ і привести зі собою нових членів. На мітинґу буде справозданє і вибір нових урядників на рік 1925. Контрольна комісія повинна прийти і виповнити свій обовязок. Буде більше важних справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник $1.00. — І. Климишин, предс.; М. Куба, секр.

КАЛУМЕТ СИТИ, ІЛЛ. Тов. ім. Івана Франка, від. 80, дає до відома всім членам місцевим і позамісцевим, що спеціяльний мітинґ відбудеться дня 28. грудня, в неділю о годині 3-тій пополудни, в дом іТеодора Грицака під ч. 104 — 155 Pl. Справа є дуже важна до полагодження і проситься, щоби прибули всі. — А. Грицак, пр.; М. Маркевич, кас.; Т. Гроцак, секр.

ПИТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, подає до відома всім своїм членам як місцевим так і позамісцевим, що місячний мітинґ відбудеся в неділю, дня 28-го грудня о 2-гій годині в галі парафіяльній при семій улиці. Се послідний мітинґ сего року, то проситься всіх членів прибути на сей мітинґ. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, щоби не перетягати їх довгів на слідуючий рік. Місяць грудень є послідним місяцем в ювилейній кампанії; проте проситься членів привести на мітинґ своїх кревних і знакомих та вписати в члени нашого славного Бр. і У. Н. Союза. Будесь роздавати календарі на новий рік. Тож проситься всіх членів прибути на сей мітинґ. Новий уряд вибраний на рік 1925: Я. Кульчицький, предс.; М. Лацик, секр.; Г. Кульгавец, кас.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Запорожська Січ, від. 325, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбудеся в суботу, дня 28. грудня, о годині 7.30 вечером, в гали під ч. 155 Wythe Ave., Бруклин, Н. Й. На мітинґу буде вибір нового уряду на рік 1925. Суть важні справи до полагодження. Будесь принимати членів без вступного до Тов. і Укр. Нар. Союза, а також діти до Мол. Союза. — Д. Зварич, секр.; С. Заблоцький, предс.; В. Піскляк, кас.

БРУКЛИН, ҐРІНПОЙНТ, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що перші річні збори відбудуться дня 27. грудня, точно о год. 7.30 вечер, в домі під ч. 177 Green St. у тов. Пясецького. Обовязком кождого члена прибути на сі збори. Взиваеться, щоби кождий член привів зі собою хоч одного нового члена. Є важні справи до полагодження, як: вибір нового уряду на рік 1925 і звіт контральної комісії, справа статутів Тов. Неявившийся член підлягає карі $1.00, а урядник $2.00. — В. Сенишин, секр.

МЕЙФІЛД, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 185, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться дня 28-го грудня в гали парафіяльній, о год. 1-ій попол. Кождий член має явитися на означений час позаяк маємо важні справи до полагодження. Буде справозданнє контрольної комісії, справозданнє місцевого уряду з цілого року та вибір уряду на рік 1925. Кождий член має вирівнати свої залеглости. Обовязком кождого члена припровадити нового кандидата. Члени повинні вписувати свої діти до нашої орґанізації. Неявившийся члена на мітинґ заплатить кари $1.00, а урядник $2.00. — А. Проціанін, предс.; М. Романишин, кас.; Павло Швед, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 28-го грудня о годині 2-ій пополудни, в Домі Укр. Громади на Савті ч. 610 Савт Американ Стр. Проситься всіх членів прибути на сей мітинґ, позаяк відбудеться звіт контрольної комісії і уряду за минувший рік як також роздаванне календарів для членів У. Н. С. Відбудесь також вибір нового уряду на слідуючий рік. Проситься членів прибути точно на висше означений час. — І. Жмутин, предс.; І. Шекмар, кас.; В. Скольський, секр.

БРИДЖПОРТ, КОН.Н На річнім мітинґу Т-ва Укр. Січи, від. 59, вибрано новий уряд на 1925 рік як слідує: Н. Никорчук, предс.; Й. Волк, заст. пр.; І. Глива, касієр; Й. Підлуський, заст. кас.; М. Галькевич, секр. фін.; І. Кузів, заст. секр.; М. Шиманський, секр. проток.; П. Гринюк, заст. секр.; контрольори: Д. Постоловський, В. Велиток, Н. Варій; тростіси: Д. Постоловськяй, В. Велиток; дверник В. Шущко; капітан І. Шевчук; надзерателі хорих; І. Кузів, Н. Мельник, Н. Варій; прапорщики: Н. Мельник, І. Кузів; бібліотекар Ів. Кузів. Мітинґи товариства будуть все відбуватись кожда друга субота по першім. Прошу всіх членів запамятати адресу секретаря: 179 Cornwall St., Stratford, Conn. — Мих. Галькевич, секр.

[illegible]

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ШКОЛА У ЛЬВОВІ.

В шкільнім році 1923-24 переняло Українське Педаґоґічне Товариство від Просвіти на свій рахунок і веде Торговельну Школу, яка має за завданне підготовляти теоритично і практично молодь обох полів до праці наших торговельних, касових і промислових, а передівсім кооперативних установах.

Школа складається з 3-літної середньої школи, до котрої приймають учеників(-иці) з покінченою III. кл. середньої або VIII. кл. народної школи, і однорічного торговельного курсу для укінчивших середню школу.

В школі подається загально образуючі предмети, а саме: релігію, українську, польську, і німецьку мову, історію, каліґрафію і руханку та фахові: торговельну аритметику і книговодство і взірцеву контору переписку, стеноґрафію, господарську ґеоґрафію, науку про торговлю, товаризнавство і спільництво.

На однорічному курсі викладається: купецьку і політичну аритметику, книговодство і контору переписку суспільну економію, господарську ґеоґрафію, науку про торговлю, торговельний і промисловий закон, устрій держав, товаризнавство, спільництво, стеноґрафію і анґлійську мову.

На сей курс приймається тільки на основі матури середньої школи.

В школі занягі 2 постійні і 11 доходячих учительських сил з покінченими університетськими і висшими фаховими студіями.

Школу веде дир. Д. Коринець, проф. ґімназії і президент Центрсоюзу у Львові.

В шкільному році 1923-24 ходило до I. кляси 36, II. 25, на курс 41, разом 102 учеників (-иць).

З кінцем року відбувся при участи делеґата міністерства просвіти Бишевського і кураторії дра К. Заґаєвського кінцевий іспит в школі і на курсі на основі якого признала диплом укінчення школи 20 ученикам(-цям) школи, і 31 ученикам курсу, разом 51 слухачам(-чкам).

В шкільному році 1924-25 ведеться **трилітна школа і однорічний курс,** а крім сього оголошено вписи на піврічний **курс книговодства переписки купецької, рахунків, торговлі і спільництва. На сей курс** приймається слухачів (-чки з укінченою народньою школою.

ЗА ГОЛ. УПРАВУ УКР. ПЕДАҐОҐІЧНОГО ТОВАРИСТВА:.

М. Білецька, заст. голови.

О. Навроцький, секретар.

УКРАЇНСЬКА СПІЛКА
ВИРОБУ ГРАЮЧИХ КОЛИБАЧІВ ДЛЯ ДІТИЙ

повідомляє, що річний мітинґ відбудеся дня **27. грудня 1924,** о годині 6-ій вечер. Кождий уділовець має прибути на сей важний мітинґ. 299-300

N. J. MUSICAL ROCKING CHAIR COMPANY, Inc.
24 Charlotte Ave., Jersey City, N. J.

„СКАЖІТЬ, ЩО ПОДОБАЄСЯ ВАМ, А СКАЖУ ВАМ ХТО ВИ Є".

Знаний анґлійський автор і фільозоф Іван Рускин сказав: „Густ є одиноким вказівником моральности. Останною пробою досвідчення для кождого жиючого сотворіння є: Що подобається Вам? „Скажіть, що Вам подобається, а я скажу Вам хто Ви є". Питання се відноситься до всіх питань життя. Скажіть, що читаєте, а. скажу Вам чим Ви є., скажіть в якім товаристві любите бути, а скажу Вам чим Ви є, Скажіть яких способів уживаєте а скажу Вам хто Ви є, позаяк вибір способів свідчить о Вашім добрім або лихім суді, о Вашій розсудности або глупоті. Люди, котрі стало мають в дома Трінера Гірке Вино на брак апетиту, затвердження, біль голови, безсонність і тим подібні обяви жолудкових забурень, дають доказ, що суть розсудними. Їх сусід аптикар або продавець лікарств повинен стало мати в себе на складі всі препарати Трінера, спеціяльно Трінера Лагодитель Кашлю, незавідний середник на переходолодження, та Трінера Лінімент на ревматизм, невральгію, біль голови і приморожения. Joseph Triner Company, Chicago, Ill., складає всім желання Щасливого Нового Року!

ДАРОМ ПАРА СПИНОК ДО МАНШЕТІВ за 75 значків з **ДАРОМ** ДОБРА ЛЮЛЬКА за 65 значків з

STAR і MAGNOLIA МОЛОКА

Кождий чоловік потребує пару спинок до маншетів. Є все добре мати під рукою одну пару більше. Коли чоловік курить, він також любить мати добру люльку. Сі спинки і сю люльку, які бачите на сій ілюстрації тут, суть з доброї якости і дадуть Вам втіху і вдоволення. Ми даємо сі річи даром за значки з наших виробів Згущеного Молока. Як що Ви желаєте собі мати правдиву вартість за Ваші гроші Ви повинні купувати лишень наші вироби Згущеного Молока.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА Коли виповните купон в сім оголошенню і підете з ним до найблизшого премійового склепу, як нисше вказано або пришлете його до нас, одержите Ілюстровану Премійову Лісту та Спеціяльну Премійому Карту, яка буде варта 10 дарових значків. Лишень одна така премійова карта буде принята від костумера з 40 або більше значками. Будь котрий з наших Премійових Склепів виміняє сю карту враз з ощадженими Вами значками з бляшанок. Коли у Вашій місцевости нема склепу де можна виміняти ті значки Спеціяльну Премійову Карту, пришліть се до Borden Premium Company, 44 Hudson Street, New York City враз з числом премії зазначеної в Ілюстрованій Премійовій Лісті, а ми вишлемо Вам сю премію даром і оплачено.

Наші склепи премій в Jersey City поміщені:
JERSEY CITY, N. J.
350 Grove Street near Newark Avenue
584 Summit Avenue near Newark Avenue

ИНШІ ПРЕМІЙОВІ СКЛЕПИ:
NEWARK, N. J. 23 Warren Street near Washington Street
BAYONNE, N. J. 325 Broadway near 15th Street
ELIZABETH, N. J. 1115 Elizabeth Avenue near Broad St.
PERTH AMBOY, N. J. 329 Maple Street near Post Office
PASSAIC, N. J. 87 State Street near Washington Place
PATERSON, N. J. 325 Main Street near Oliver St.

„Щадіть значки на вартісні премії". На Різдво Христове і свята. —

КУПОН
Borden's Premium Co., Inc.
44 Hudson Street, N. Y. C.
December 24, 1924.
Сей купон мусить бути виміняний протягом 15 днів від повисшої дати на Спеціяльну Премійову Карту.
Імя .... Ч. 4
Адреса .... Ukrainian

ВИЙШЛА В ДРУКУ, ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

НЕВІЛЬНИКИ СТОВПІВ.

Зразком польської господарки відомої з пословиці може послужити такий образок насаджування цивілізації на бідних північно-східних „кресах". Здовж кордону ведено телефонічну лінію. Стовпи потрібні для цієї мети, спроваджувано з Волиня віддаленого на кількасот кільнометрів хоча телефонічну лінію вели крізь лісисту околицю. Вийшло таке, що стовпи, які виросли в ти околици сплавлено Вилією і иншими ріками до Вильна там владовано на ваґони й відставлено до стацій, віддалених на десятки кільометрів від місця будови телефонічної лінії. Для звозки стовпів примусово зганяли селян з підводами. Мало того; після виладування сстовпів показалося, що їх за богато і селяне знову мусіли відвозити їх на стацію!..

ВІД ҐАЗЕТИ СВІТ ДИТИНИ У ЛЬВОВІ.

До наших Передплатників в Америці й Канаді.

Просимо усіх тих, що прислали на передплату „Молодої України" 1 доляр, прислати як найскорше на доповнення передплати за 1914 рік — квоту: 1 доляр.

Рівнож просимо усіх дотеперішних переплатників о відновy передплат на рік 1925.

На Молоду Україну" 2 доляри — на „Світ Дитини" — 1 доляр.

Оба журнали будуть виходити окремо!

Ждемо відповіди від Вас!

Адміністрація.

Адреса: **Svit Dytyny, ul. Zimorowycza 3, Lemberg, Galicia, Europe.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

CLEVELAND, O.
РІЧНІ ЗБОРИ
ШЕРОВЦІВ
Українського Народного Дому в Клівленд, О., відбудуться
В СЕРЕДУ, 31. ГРУДНЯ, 1924
о 7-мій годині вечер
У ВЛАСНІЙ ГАЛИ
2253 WEST 14th STREET.
О як найчисленнійшу участь просить 299
Дирекція У. Н. Дому.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.
ЧИТАЙТЕ УВАЖНО! ДРАМА!
Заходом драмат.-співацького гуртка при Українськім Просвітнім Клюбі
— відограється —
В СУБОТУ, 27. ГРУДНЯ 1924
о годині 8-ій вечером
в ЛИТОВСЬКІЙ ГАЛИ
під числом 575 Джозеф евню
славна драма в 4-ох діях а 5-ох відслонах під назвою
ГЛИТАЙ або ПАВУК
Автор драми — М. Л. Кропивницький — як найкраще змалював в ній життя селян. Драма дуже інтересна і поучаюча. В штуці бере участь поверх 20 осіб. Приходіть і кличте своїх знакомих! 298-99
Вступ 50 центів.
Для дітий з родичами вступ вільний.

ТЯЖКА ПРАЦЯ не шкодить нікому коли здоров. Натерайте Ваші мускули що вечера добре знаним

і захорониться від умучення, і других болів. Будьте сильні і здорові. Осторожна родина не обійдесь без него Правдивий знак — Якор.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 S. 4. St. Brooklyn, N.Y.

ПРОРОКОВЕ ОКО
— або —
ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за **В. Лозинським** переповів **М. Ценівський.**

(Продовження)

(4)

КОЗАЦЬКА ТАЙНА.

Минув день, Семен не вернувся. Коні, полапні в полі, приведено щойно під вечір до села. Прийшов гайдук Кадаш до нашої хати і казав мені йти з собою до двора. Йшов я з великим страхом, начеб і я був винен цьому, що сталося з цим жидом і Семеном. Питали мене гостро, а навіть грозили, щоби я все говорив, що лише знаю, щоби нічого не затаював. Я теж усе сказав, хоча цього не богато було і ніхто з цього не міг бути мудрий. Цілу ніч того дня не спав я. Мати також. Усе нам здавалося, що, козак вернеться. А коли лише щось ворухнулося на подвірю, вітер потрутив чимсь, пес десь у селі забрехав, я вибігав із хати, чи то не Семен вертається.

— Хай би вже й не вернув і хай би ми вже його ніколи не бачили — каже мені мати на другий день вранці — коби лише не зловили його. Бо хто зна, як то буде і що сталося? Може що страшного, може який розбій, вбивство цього чорного жида...

Потрапила мати в саму правду, бо під вечір дядько, котрий Семена у нас пізнав і дуже полюбив, прибіг до нас задиханий тай каже:

— Їхали сьогодня солярі з Дрогобича; казали, що там недалеко Бороницi найшли люди на полі якогось турецького жида, шаблюкою страшно порубаного, що вж езнаку життя не давав. Зложили його у жида митника, що недалеко живе, а цирулик, що його прикликали, ще в ньому домацався життя, але каже, що смерть йому певна від розлупаного черепа.

— Від Семенової шаблі! — викликнув я майже врадуваний, бо хоча з цілої цієї пригоди майже ніщо не розумів, а всетаки держав на сліпо з козаком проти жида.

— Певне, що не инакше, — скаже на це дядько — але хто там знає чи і Семенови не дісталося, бо цей ще держав у руці вистрілений пистоль.

— Може і Семен убитий! — викликнула мати. — Може постріленний заволікся десь у ліс або в поле й там умер. Нещасливий сирота!

— То його кінь остав би, — кажу я на це — а як коня нема, то Семен певне вийшов цілo. Знаю я його коня добре; не відступив би він від свого пана ні на крок; так пильнував би його як пес — і скорше здох би, ніж покинув би його.

Так ми і всі в селі говорили і заходили до голови, що то за справа була між Семеном і цим мандрівним турецьким жидом. А тимчасом знову весь день минув без слиху і диху. І все як нам було тайною, так і остало. Цієї ночи я знову не міг заснути, все думав про жида і Семена. А оба стояли мені так перед очима, начеб обох я мав живих перед собою. Лежу так у малій хаті з отвореними очима — мати спала побіч в світлиці — і в голові крутиться мені від самих дивовижних річий, наче в якій страшній казці. Гей дивлюся в мале віконечко, проти моєї постелі, а ніч була доволі ясна, хоча місяць не доходив іще повні — коли нечайно бачу, що якась тінь підсувається під вікно. І чую наче легкий стукіт. Не вірю спочатку ані очам ані вухам, бо гадаю, що то лише привид. Та ось і знову бачу тінь виразніщу і стукіт чую голоснійший. Зриваюся з постелі і в цю мить приходить мені на думку, що то хіба Семен мусить бути.

Обережно, тихесенько, щоби матері не пробудити, висуваюся до сіней, відсуваю засуву і з порога визираю на обійстя. Дивлюся, аж тут під вікном стоїть Семен. Побачив мене зараз, підійшов і говорить до мене пошепки:

— То я, Івасю, я Семен. Де мої пистолі?

— Я сховав їх у хаті — відповідаю.

А треба знати, що на другий день, як зник був Семен, а з мамою забрав із порожної стайні всі його річи: лук, сагайдак, пистолі, кобзу до комори.

— Лук і кобза хай будуть твої, на памятку по Семені. Але пистолі винеси мені і сам збірайся, бо мені треба тебе.

Впав я до хати, загорнувся мерщій, потихеньки забрав із комори пистолі тай викрався на двір, неначе злодій, щоби мати не чула. Козак узяв пистолі, схопив мене кріпко за рамя і лише одно слово сказав:

— Ходім.

Наша загорода стояла доволі далеко за селом, майже на безлюддю. Отже не було чого дуже боятися, щоби нас хто побачив, хоча — як я сказав — ніч була ясна. Всетаки Семен розглядався добре довкола, хвилинку наслухував, а потім пустився зі мною дуже скорою ходою. Перебігли ми поле тай запалися в лісі. А від Підбіря зачинаються величезні ліси й ідуть далеко, далеко в гори, аж під Бескид ід Мадярщині, темні густі бори, наче одна непроходима пуща. На скраю ліса Семен задержався й каже:

Отвори ти добре очі як рись, гляди гостро й міркуй собі а запамятай дорогу, щоби тут добре розізнався тай щоби там міг потрапити без мене чи в день чи нічою, куди я тебе тепер поведу. Так уважай і памятай, як колиб тобі про смерть або життя йшло.

Ввійшли ми в ліс. І йшли ми довго, дуже довго, що то мені здалося кілька годин. А Семен по дорозі все вчив мене, як пізнавати дорогу, показував мені знаки, за якими маю братися то просто то в ліво, то на право; тут дебра, тут ручай, тут яр, тут поляна, тут виртень тут невеличкий майдан, тут зелений від моху мочар; туди пійдеш, так скрутиш, відсіля просто, як стріла з лука, на північ візьмешся. Казав мені лізти на дуже високу сосну і сам виліз. А відтам на зорі вважати казав, котрі з них добре вкажуть мені дорогу, колиб цього треба було.

Вкінці прийшли ми на більшу поляну, скриту в чорній гущавині, з ондого боку від ліса глибоким яром передерту. Від цієї поляни на північ ліс виразно начеб в гору скочив, бо так нечайно і стрімко лісова земля підносилася, що ми несподівано станули перед крутою скелею, начеб перед стіною. І колиб ми хотіли дістатисятися дальше, не збочуючи з дороги, то хіба по драбин лізти булоб треба. Тут Семен станув і питається:

— Запамятав ти добре собі дорогу?

— Запамятав.

— Потрапиш до дому?

— Потраплю.

— А з дому?

— І з дому.

— Скільки тобі літ? — питається дальше.

— Пятнацятий.

— Пятнацятий рік — каже на це Семен — а то в твоїх літах уже був молодець із мене! Брав мене батько на війну і на стежу, до чайки на Чорне море! Чи одного я Татарина стрілою з коня зсадив, як мені було пятнацять літ! Знаю, що ти цікавий і не дурний; і щира душа в тебе і вірна; знаю, знаю. Зради ще не знаєш. Певне не знаєш, але чи не пізнаєш? Хто то знає, Бог теє відає... За нами козаками ходить зрада, як тінь за чоловіком. Більше молодців гине від зради, як від ляцького самопала, як ві дтатарської стріли, як від янічарської шаблі! А присягнеш, що мені віри додержиш?

— Присягну! — кажу сміло.

Семен вийняв зза пазухи малесенький деревляний хрестик, поцілував його, казав мені поцілувати і так відізвався:

— На цей хрест, на св. Спаса, на Богородицю, на св. Миколу і на всіх святих і блаженних Печерської лаври присягни, що це, що дізнаєшся тут, заховаєш у тайні, що ніхто не вчує від тебе цього, що ти від мене почуєш, що нікому цього не покажеш, що я тобі покажу і що все так зробиш, як я тебе навчу! Чи присягаєш?

—Присягаю.

— Цей турецький жид, Кара Мордах, що ми його стрінули були, то був така проклята собака і зрадник, що кров козацьку пив. Бог мені його в руки дав. Згинула гадина від шаблюки козацької.

— Що він вам зробив, Семене? — запитався я.

— Що зробив? — викликнув Семен — батька мого зрадив і продав, Туркам поганцям продав його, як худобу продав, як собаку на ланцюх видав його!

— А хто був ваш батько? Чи також козак? — питаю знову.

— Якжеж не козак? Каже Семен. — Самособою козак, ми всі з козаків і козаки; кожен Бедришко козак! Але який був козак! Немає такого другого на Січі, в цілій Україні, немає навіть на Запоріжжі! Він іще гетьмана Косинського бачив, з Бородавкою воював, із Лободою на Турків ходив, із Наливайком і Сагайдачним! Він був правою рукою Сагайдачного Конашевича, оком у голові був у нього. Чорне море знає його, і сам султан знає про нього, і турецькі баші трясливя перед ним із жаху! Він Синопу обдер і Архіоку з димом пустив і Очаків; з Конашевичом Варну спалив — недавно щойно два роки цьому!

— А чомуж ви, Семене, не рятуєте батька? — питаю козака.

— А щож я тут у вас був би робив, колиббатька не хотів рятувати! А навіщож мені булоб вибіратися тут, аж під Самбір? Я козак свобідний, непослушний, ніколи я панам не служив. Я тільки йшов туди з козаками, бо думав, що Самійло Конецьпольський викупить мені батька з поганських рук. Бо він його також знає і чув про нього від свого свояка. Та бачу Ляхові не вір! Ніщо з цього не вийшло. Але тепер уже й не треба мені ні ляцької панської ласки — сам Бог дав мені у руки Кара Мордаха. Тепер уже нікого не потребую. Знаю я вже, що робити і як батька рятувати.

— А чи напевно знаєте, що ваш батько ще живий між Турками? — питаю Семена — може вже вбитий!

— Вбитий! — викликнув на це Семен. — Турки його напевно не вбили! Вони раді, що його живого мають, щоби найдовше. Вони його собі на вагу золота кладуть. Треба тобі знати, що мій батько, то славний пушкар, голосний по світу, гень, на всю Вкраїну. Другого такого не найти, хіба в німецьких краях.

Хотів я запитати Семена, що то є пушкар, бо тоді я цього не знав, але він, як колиб вгадав, що цього не розумію, говорить дальше:

— Або знаєш, що то є пушкар? Певне не знаєш! Ось що, пятнацятий рік хліб їсть, а дурний про пушкаря не чував! Але про гармати чув ти? Гармата а пушка то одно. Мій батько знає коло гармат ходити, як ніхто другий... Як наставить, вимірить, вицілить, запалить, то куля ні на пядь не хибить. Як хоче кому відірвати голову, то відірве, як ніща. Я так із лука не вмію стріляти, як мій батько з пушки! Його кулі слухаються, там кожня летить, куди її пішле, наче козак із листом. Та це ще не все, хоч то дуже богато. Мій батько сам вміє робити пушки. Вміє він вилити з криці таку страшну гармату, що чоловік у неї влізе, а як з неї вистрілять, то земля трясеться, а куля з неї вежі й мури валить, у купу каміння обертає. Він і дзвони виливати вміє, а яку! Як задзвонять, то як би зі щирого срібла були; як розіграються, то аж серце радіє; голос полями й степами милями пливе до неба бе... весь воздух грає й співає! Може коли почуєш такий дзвін, що його мій батько лив, або побачиш таку пушку його роботи; чому ні? У Наливайка була одна, забрали її Ляхи до Кракова. А на кожній пущці і на кожнім дзвоні написано гарними буквами: Опанас, бо моЙому батькови Опанас на йменя. То якже такого майстра Турки вбивали би? Він живе, але де? Бог знає.. Може в Хотині, може в Бендерах, може в самім Стамбулі коло пушок робити мусить, на пожиток поганців, а на загибіль козацьку, християнську. Але я найду його, конче найду, як Бог на небі! Тепер уже знаю, як — і маю, що мені треба.

(Дальше буде)

ВІДРОДЖЕННЯ

роман Льва Толстого, переклав Вас. Сімович, в портретом автора і в передмовою перекладчика. Друге, виправлене, в текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах.

Брош. $2.25, опр. $2.75.

Замовлення посилайте до:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДОЛЯРИ
ДО РІДНОГО КРАЮ
ТЕЛЕГРАФІЧНО АБО ПОЧТОЮ ДО САМОГО............... СЕЛА

пересилаємо і гарантуємо, що ваша родина отримає на послідній почті АМЕРИКАНСЬКИМИ ДОЛЯРАМИ без жадних кльопотів, не робіть ріжниці, чи пересилаєте $10 чи $5000. Пересилайте гроші через певне і солідне Українське Бюро, знане від літ Українцям в Америці.

Продаємо шифкарти до краю і з краю. Полагоджуємо всі справи краєві, грунтові і нотаріальні. Адресуйте так:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
332 N. 8th Street, Philadelphia, Pa.
АНТІН ПАШУК, през.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або інших річий, то зверніться до нас з замовленням.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як свято, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удавитись до нас з повним довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми удаємо Вам всяких інформацій і пішлемо Вам сейчас наш каталог з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адрес:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

НОВИЙ РІК

принесе Вам щастя і спокій, коли перешлете гроші до краю через:

BOSAK STATE BANK, SCRANTON, PA.

котрий в порядку і після біжучого курсу доручить їх адресатови. Гроші доручуємо також в долярах на послідній почті.

Полагоджуємо також краєві справи як: переглянення стану Вашого маєтку, купна і продажі маєтків; стягнення сиріtських частий, довгів та ощадностий. — Дамо вам потрібні інформації в справах подорожи до краю і потрібних документів.

Звертайтеся з довірєм до:

BOSAK STATE BANK, Scranton, Pa.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ
„СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ Її СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.
„СВОБОДА" виходить кождого дня з виімкою неділь і свят.
„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.
„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости з теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ	НА ЦІЛИЙ РІК	$ 7.00
„	НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
„	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:	НА РІК	$10.00
„	НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
„	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удавятися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА

„З ОБІЙМІВ В ОБІЙМИ"

Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі. В сій штуці виступає 22 особи.

ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати до:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ.

Експозе голови українського уряду.

На II. Всеукраїнськім Зїзді професійних спілок виголосив голова народних комісарів України великий реферат про економічне становище України та про перспективи розвитку УСРР. Він між иншими говорив: Коли порівнати зміст нашого промислу з 1922—23 року зі змістом з 1923—24 року, то мати мемо картину, що докаже нам значне збільшення видатности нашого промислу. В 23 р. великий промисл дав продукцію на суму 457.7 міл. карб., а за три квартали 23—23 року ця сума збільшилася на 515, 7 міл. карб. В легкому промислі ми мали за 23 рік 515.9 міл. карб., а за 24 рік сума піднеслася до 583,7 міл. карбованців. Особливий зрiст помітно в камяно вугільному промислі. За 23 рік добуто вугілля на 647.5 міл. карбованців а за три квартали 1924 р. на 660.8 міл. карб. Помітний також зріст металюргічного промислу. В 23 р. витоплено на 18.320 тис. карб., чавуна а в 24 р. на 29.948 тис. карб. Збільшився і товарооборот. В 23 р. він виносив 267 міл. пудів у місяць а в 24 р. 339 міл. пудів, тоб то на 25 проц. більше.

В сільському господарстві побільшено засівну площу. В 22 р. було 49.2 міл десятин, в 23 р. 59.3 міл. десятин а в 24 р. 62 міл. десятин. На зріст господарства мала великий вплив грошова реформа. В січні 24 р. пущено в оборот 306.3 міл. крб. В дальших місяцях випуск був нерівномурний, а по 1. жовтня випущено 728,8 мільонів карбованців для всього Союзу..

По українських трестах без Донвугілля і Південсталі, що мають загально союзне значіння, буде у слідуючім році збільшена продукція на 40—45 прц. а ціни товару будуть знижені на 17 прц. Ціну руди знизиться на 17 прц. ціну бахмутської соли на21.5 прц. ціна на вироби південно машинового тресту на 15.7 прц.. Меншого зниження від 9 прц. не буде — ца це не дозволять українські економічні обставини.

Мається збільшити число робітників і урядників у промислі на 15 прц. побільшуючи рівночасно виробництво на 20—24 прц. а заробітку платню на 5—8 прц. Кредити для металюргічного виробництва побільшаться до 100 міл. карбов. Український металюргічний промисл не може в ніякому разі конкурувати з уральським, де ціни на готові фабрикати далеко нищі від українських. Це доказує, що нам треба ужити всіх засобів для піднесення нашого промислу.

Найважнійшою ділянкою нашого промислу є виробництво цукру і на нього звернено належну увагу. При малому числі куцроварень, в нас всетаки збільшується продукція цукру щорічно. Тепер є на Україні чинних 180 цукроварень та 25 рафінадних заводів. Землі націоналізовані для заводів виносять 120 тисяч десятин. На них сіють виключно буряки. Засів цукрового буряка виносив у 22 році 126.9 десятин, в 1924 р. він становить 259 і пів десятин, а в 1925 р. мається на меті довести засів до 314 тисяч десятин Засоиотрення заводів становить у порівнанні з довійськовим часом в 23 р., 40,9 прц., в 24 р. 55 прц. Загальна скількість цукроварень становить 52 прц. в порівнанню з передвоєнною продукцією. Ціна на цукор у порівнанню з довоєнною два рази більша. Завдяки неврожаєві цього року одержали ми на 300 мільонів пудів менше хліба ніж у попередному році. Наслідки неврожаю на Україні зменшать значіння українського хлібного ринку і головного хлібна база перейде в цьому році на північний Схід та Сибір.

Далі вказав Чубар на те, що самовартість промислових про-дуктів понизилася на 16 прц. Видатність праці все ще відстає від зросту заробітної платні, він твердить, що не слід прямувати до передвоєнних норм виробництва тому, бо попит на нього далеко менший від попереднього.

* * *

З дискусії над рефератом Чубаря.

Представник Миколаїва Гільбург підносить недостачі та хиби українського промислу, на які не вказав в рефераті Чубар. В Николаєві н. пр. на корабле будівельному заводі було замічено виробничий програм на 18 міл. карб. і згідно з цим програмом запрошено робітників, а потім програм скорочено до 2 міл. карб. а робітників звільнено.

Представник Донбасу Радченко каже, що не твердого керовництва в нашій промисловости. Що до конкуренції Урале з українською південною промисловостю, то слід підкреслити, що таке явище не нормальне. Уральська промисловість повинна мати свою галузь постачання а українська свою. Продукти українського промислу недоходять до села. Нема твердої кредитової політики та пляну вкредитування українського промислу. Зїзд повинен більше спинятися на наших неуспіхах чим досягненях.

Представник Харкова Гулий стверджує досягнення в українській провисловости і ці досягнення не потребують ніяких доказів Найбільш болючою справою під теперішню хвилю є скорочування штатів, яке чогось припадає зимою, коли кожний робітник важче переносить безробіття. Що ж о конкуренції з уральським промислом, то промовець тої думки, що хто стоїть блище центру, той одержує більше кредитів.

Представник Катеринослава Сокольчин підносить, що калькуляція українських господарських підприємств держиться чогось в тайні і таке явище не дає профспілкам змоги проводити належний контроль.

Представник Одеси Сосіс що Чубар нічого не згадав про ті кошти, якими буде можна зменшити ціни та продукцію промислу. По думці промовця треба значно зменшити так зв. накладні видатки.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ГОРЕ ДОМУЮЧИМ НА ЗЕМЛІ — ЧОМУ?

На згаданий темат відбудеться відчит устроєний централею М. Т. Д. Б. В ЧЕТВЕР, 25-го ГРУДНЯ о год. 3.30 пополудни в Manhattan Lyceum, 66 E. 4th St., New York City. — Вхід вільний. — Проситься всіх. — Нема збірки.

ЩЕ ПРО СЕЛЯНСЬКУ ПОЛІТИКУ НА УКРАЇНІ.

Промова секретаря Ц. К. КП(б)У. Квірінга.

На пленарному зосіданню Полтавського Губерніяльного Комітету „комуністичної партії большевиків України" виголосив секретар Всеукраїнського Центрального Комітету (КП-(б)У. Квірінг велику промову про партійну політику на селі.

Навязуючи до процесу проти убийників сількора Малиновського, що були звичайними бандитами і зручно вміли втиснутись в ряди компартії та опанувати всі становища радянського апарату влади на селі, Квірінг каже:

„Для того, щоби заручитися довірєм представників центральної влади, вони пишуть прекрасні доклади до центру, розпускаючи комуністичну фразеольогію, а перед селянством вони виступають зі словесністю пристава (царський поліційний урядник — прим. Ред.). Вони вмі ютьперед нами показать комуністичне обличче, а перед селянством виявляють своє справжнє обличче — хамське. А Димівка (село, в якому вбили сількора Малиновського) не виняток. Це треба прямо сказати. Таких, як Попандупало (один із убийників Малиновського) не мало. Вони знущаються над селянством, вони дискредитують партію та радянську владу, а селянин уявляє владу по тих особах, котрі командують у нього на селі, з котрими він має безпосередні стосунки".

„Мені росказували т. т. Сосновський та Демян Бідний, якими широкими очима дивились димовські селяни на підсудних: Вони дивувались: невже Радянська влада, нарешті, судить ту „страшну владу", котра їх так тероризувала і перед котрою вони так тремтіли".

„Треба щоб там не було, добитися, щоби сільради стали тими організаціями, круг котрих обєднувались би всі громадські сили села, щоб селянство через сільські ради могло говорити про свої потреби. Треба звузити функції райвиконкомів і розширити право сільрад. Треба переглянути й відношення до перевиборів сільрад. Річ не в тому, скільки у нас комуністів у сільрадах, а в тому, наскільки партія зуміла встановити звязок із кращими представниками безпартійного селянства. Коли є комуніст, котрий користується довірям селянства, вміє селян організувати — це добре. Та необовязково, щоб якийнебудь, хороший чи поганий робітник, але щоб там не було — головою сільради був комуніст. Метод названня селянству того чи иншого робітника веде до безвідповідальности сільського комуніста перед селянством. Треба зробити чистку сільського апарату за допомогою селянської громадськости. Нехай комуніста, котрий не вміє підійти до селянства, нехай його селянство провалить. Чому партія повинна витягати за сухи таких комуністів? Чому повинна нести відповідальність за таких комуністів? Не лякайтесь безпартійних селян у органах радянської влади. Треба значно збільшити представництво безпартійного селянства в окружні, губерніяльні, всеукраїнські та всесоюзні органи. Ці представники відтискати-муть глибокі настрої селянських мас. Це необхідно зробити, инакше ми ризикуємо прогавити настрій селянства. Якщо ми це прогавимо, якщо ми це пропустимо, то селянство піде шкідливим для нас шляхом, яким поведуть його куркулі. Якщо ми перейємо ту активність і свідомість, яка зростає серед селян, й поведемо його противним шляхом, наша спілка з селянством буде міцна й непохитна".

Партія стала на тому становищі, що кількостні завдання щодо прийому партії до селян касуються. Ліпші й найбільш передові верстви селянства, віддані радянській владі, повинні бути приняті до партії. Ми повинні поставити роботу партії так, щоб селянство не могло ніяким правом бути незадоволеним партією й радянською владою. Переведення всіх оцих поправок до нашої політики що до селянства потрібне безперечно. Це багато тяжче, ніж перевести адміністраційний натиск. Приїхати в село, покомандувати — це легко. А ось зуміти підійти до селянства, добитись його довіря — це тяжче для сільського комуніста. Але цього добитися необхідно".

* * *

З цеї промови найвідповідальнішої особи компартії большевиків України виходить, що партія змінивши основно свою тактику в селянській політиці, хоче за всяку ціну те селянство позискати для себе й опанувати. Найзамітнійшою є обставина, що для селян беззастережено вже нібито відкритий вступ до партії, не звважаючи на те, до якої верстви менше чи більше заможний даний селянин належить. Другою знаменною обставиною нової тактики є те, що комуністи нібито ділком резигнують з того, щоби найвідповідальнійші позиції влади на селі були в руках комуністів. Вони ні тільки допускають безпартійних селян на відповідальні становища радвлади на селі.

КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА НА 1925 РІК

Вже сам зверхний вигляд нового календаря У. Н. С. на 1925 р. манить своєю красою. Під зглядом техичного зладження він справді артистично викінчений. На окладинці красуються українські вишивки, а в середині повно дуже гарних друкарських прикрас.

Зміст календаря ріжноманітний. У ньому подано короткий начерк історії і розвою У. Н. Союза, причина великого зросту і величний стан нашої організації. Відтак слідує цілий ряд коротких розвідок з нашої і чужої історії, життепису визначних людий, статті на сучасні теми і т. п. Крім того є декілька віршів і дві повісти, а саме довша повість Ф. Дудка і коротенька М. Бурлаки. Повістка „Чорний Крук", написана дуже гарною мовою і зворушує читача своєю козацькою традицією та описом переживань під московською кормигою.

Оповідання „Похорон" зложене на підставі події із часів Махнівщини.

Цілий календар вельми цікавий і повинен вдоволити хоч як вибагливих читачів.

Ціна усього 50 центів.

НОВІ КНИЖКИ ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ:

М. Капустянський — ПОХІД УКРАЇНСЬКИХ АРМІЙ НА КИЇВ—ОДЕСУ В 1919 РОЦІ (короткий воєнно-історичний огляд). Части I., II. і III. з 23 кольоровими схемами-шкіцами і документами в додатку. Ціна ...... 70 ц.
М. Возняк — УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ. Ціна ...... 20 ц.

ВИДАННЯ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ:

Юра Шкрумеляк — ПОЇЗД МЕРЦІВ (вертини Жерт і Трудів). Ціна ...... 15 ц.
Василь Софронів — БО ВІРНА ВІНОКА. (Збірка нарисів). Ціна ...... 10 ц.
Евген воровський — СЕРЕД КУЛЬ І ГРАНАТ. (Начерки). Ціна ...... 10 ц.
Софія Тобілевич (Карпенко-Кара) — РІДНІ ГОСТІ. (Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на Степовій Україні). Ціна ...... 10 ц.

Замовлення разом зі залученнем належитости (моні-ордер або марки) слати до:
„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НА СВЯТА

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

зі желаннями	35 ц.
Поет Картки гарно викінчені	5 „
Листовий Папір зі желаннями Рождества Христ.	10 „
Листовий папір з віршами до: Тата, мами, сестри, брата, жінки і родичів	10 „
Картки вишивані (веселих Свят)	15 „
Картки вишивані, у формі книжочки з віршом	25 „

Замовлення разом з належитістю, моні-ордером або марки, слати до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ свого мужа Павла Шургайло. Дорогий мужу, коли ти хоч троха маєш совісти, прошу тебе вернися до своїх дітий, вони дуже скучають за тобою. Я купила хату і продаю все, щоб її виплатити, а дітий нема кому доглядати; вернися, я не буду робити тобі жадних прикростий, бує дуже добре. M. SHURYGAYLO, 4862 Renville, Detroit, Mich. 97-9

ДІМ НА ПРОДАЖ з всіми уліпшеннями, зложений з 8 кімнат на 2 родини. Ціна $6.500, готівкою $1.000. Голоситись до: CANARSIE, East 9th St. and Ave. N, Brooklyn, N. Y. 296-01

ДОВГОЛІТНІЙ ЛІКАР Українець, лічить специяльно застарілі недуги. По близші інформації удавайтеся або особисто або письменно до: Dr. N. I. ARDAN, 424 Pine Avenue, Niagara Falls, N. Y. 299

ШКОЛА АКУШЕРІЇ

Учіться АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, ціновита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Tel. Lexington 4219.

СТАЛИЙ і добрий заробок для мужчин і женщин в кождій місцевости за кількох годин денної праці. Оферти висилайте зараз до D. Wrubleswski, 160 Ave. C., New York, N. Y. Dpt. 18-B.

ВІН НЕ ХОТІВ ПЛАТИТИ $1.00 ЗА ТУЗІН ЯЄЦЬ.

Тепер його родина їсть свіжі яйця з своєї власної курячої фарми і має свою огородовину та мешкає у власній хаті в NEW BRUNSWICK, N. J.

Ви також можете мати одну з сих малих курячих фарм 10.000 квадратових футів за $269, платячи $50 згори, $5.00 місячно. 5 минут до міста і близько 50 великих фабрик. — Приходіть або пишіть до Owner HAMILTON, 53 Park Row, Room 910, N. Y. C.

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами.

Охороняч для мущин. Дає найбільшу охорону. Велика рурка 35 цнт., Кіт (4's) $1.00. У всіх аптиках або у San-Yk, Dept. E, 92 Beekman St., New York

КАТАР МІХУРА

Пишіть по циркуляр

ГАЙДАМАКИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів).

В карт. оправі $3.50, в полот. оправі $5.00, в люкс. оправі $6.00.

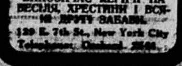
Замовлення посилайте до:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДЖАНСТАВНСЬКИЙ РЕСТАВРАТОР ВІДПРОВАДЖУЄ ЛАКСТАВН.

Джанставн, Ва. „Протягом шість літ або більше терпів я від диких болів, на котрі не міг найти ліку. Ходив я від одного професора до другого та не помагало. Я направду зажурився; раз я не хотів полишити свою родину так скоро, бо мав інтерес не іншо так дуже. Що днем моя хороба погіршувалася і помимо того, що пробував я лічитися на сухоти, канцер, нирки, кишки міхур та ревматизм, майже нічого не помагало. Одного дня я читав за солітера, який нищив одну женщину літами і знайшовши, що симптоми мої подібні я звернувся попробувати препаратів на солітера. Мій доктор сміявся з мене, коли я йому про се сказав. Тепер я сміюся з доктора. Як раз те, що мені бракувало за весь той час. Я певне мусів зісти не добре зготовану свинину бо мав великого хробака в середині може сто фітів довгого. Відколи виикнув я з середини хробака, мені нічого не бракує і що дня чуюся ліпше. Тепер можу занятися моїм бизнесом, котрий також поправиться що дня". Є. К. Гадзік. — Богато мущин, женщин і дітий нераз лічиться безуспішно на инші хороби, коли їх правдива слабкість є сей монстер солітер. Правдиві познаки його суть відпадки частками, покожі знаки, втрата апетиту, обложений язик, горячка, біль пкрів і ніг, завороти, біль голови умлівання від порожного жолудка, темні знаки під очима. Жолудок тяжкий, чутте повзання в жолудку і кишках. Жовта шкіра, утрата ваги, недобрий віддих. Нема охоти до життя, праці, нема амбіції, все лінивий. Еплептичні напади знає як причина хробака, який нераз доростає 50 фітів. Солітер повзучий до гортанки, може вдусити свою жертву. Позбудьтеся його заким незавізно. Замовіть лікарство Laxtan днесь, яке вишлеся Вам по одержанню $10.48 через Laxal Med. Co., 448 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Laxtan є нешкідливий, не продається по аптиках. Подайте вік. Засекурувати пакунок додайте 25 ц.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ІНШІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th St., New York City
Telephone: Orchard 2568